

1919 január 28-án 7 órakor adták ki
This Journal

DEBRECENI ÚJSÁG

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy óra 5 korona. Negyedévre 15 korona.
Félévre 30 korona. Egész évre 60 korona.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THAN GYULA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Kossuth-utca 3. sz., I-3. emelet.
(Debreceni Első Takarékpénztár-épület.)
Egyes szám ára 20 fillér.

Az erdélyi magyarság sztrájkjának sikere. Az entente óvása a románoknak és a cseh-szlovákoknak szól. — Cseh-szlovák ellenes tüntetés Kassán.

Kolozsvárról jelelik: Az erdélyi magyar tisztviselők és munkások demonstratív sztrájkjának jelentős eredménye van: a román parancsnokság visszavonta erőszakos intézkedéseit.

Amikor a magyar tisztviselők megtagadták a románoknak a hűségükü letevését, a megszálló román haderő parancsnoksága elmozdította őket állásukból, azonban nem tudták őket helyettesíteni, a közigazgatás megszűnt és a legnagyobb fölfordulás fenyegette Erdélyt. A vasutasok, a bányászok is sztrájkba léptek.

Erre aztán a román parancsnokság tegnap beleegyezett abba, hogy a magyar tisztviselők hűségükü nélkül szolgálhasanak tovább. A botbüntetést is megszüntették. Híre járt, hogy Apáthy István erdélyi fő kormánybiztos is szabadon bocsátják.

A párisi határozat.

Budapestről jelentik: Illetékes helyen kijelentették, hogy a magyar kormány megvan az indoka azt feltételezni, hogy a szikratávirat útján hozzá is eljuttatott párisi határozat a románokra is vonatkozik. Elsősorban a románoknak szól ez a távirat. Az ő tulkapásaik élénk visszatetszést kellettek az entente körében. De vonatkozik ez az óvás a cseh-szlovákokra is. A cseh-szlovákok ugyanis újabb és újabb követeléseket támasztanak. Amit eddig engedtek nekik, azzal nincsenek megelégedve, úgyhogy bizonyos entente körök ellenszenvét vonták magukra.

A magyar kormányának egyelőre nincs tudomása arról, hogy a megszálló haderők visszavonulást kezdetek volna, sem pedig arról, hogy az országot megszállva tartó idegen hatalmak a párisi határozat szerint bizonyos lépésre készülének.

A cseh-szlovákok magatartására jellemző, hogy a magyar kormány értesülése szerint a cseh-szlovák köztársaság kormányja cseh-szlovák tengerészeti minisztériumot állít föl.

Tüntetés a cseh-szlovák köztársaság ellen.

Kassáról jelentik: Nagy tüntetés volt pénteken este a színházban, ahol a közönség frenetikus erővel abucogta a cseh-szlovák köztársaságot.

A város polgárai erősen elítélték a városi tisztviselőket, azért, hogy az első

szóra rendelkezésre bocsátották magukat a cseh-szlovák uralomnak, amire pedig szükségük nem is volt, minthogy választott városi tisztviselők. Eppogy közt volna eljárniok, mint a megyei tisztviselők — akik egyhangulag megtagadták a jogadalom letevését és a csehek nem tehetek velük szembe, mert a közigazgatást el kell látni és erre nem alkalmazhatnák tót nyelvű tisztviselőket a magyar lakosú helyen.

A románok új demarkációs vonala.

Nagyváradról jelentik: Szombaton a románok egy volt osztrák-magyar tiszt személyében parlamentért küldöttek a magyar előcsapatok parancsnokságához, amellyel tudatták, hogy új demarkációs vonalat állapítanak meg. Ez az új vonal Bánfihunyad és Kissebes között húzódik. A visszavonuló románok Ceuca és Bánfihunyad között ferobantották a síneket.

A békekonferencia óvása.

Budapestről jelentik: (A Magyar Távirati Iroda newyorki szikratávirata.) Az United Pressnek jelentik Párisból: A békekonferencia óvása nemcsak az orosz területekre vonatkozik, hanem szól a románoknak, cseh-szlovákoknak és más nemzetiségeknek is, amelyek átlépték a megállapított vonalakat.

Genfől jelentik: A békekonferencia óvására az első impulzust a Magyarországból Párisba hívtott Franchet d'Espéray tábornok szóbeli jelentése adta, aki a cseh-szlovák és román és délszláv hadvezetőséggel szemben tanusítandó magatartásra vonatkozó utasítás hiányában elutasított magától minden felelősséget. Hosszasan tanácskozott Wilsonnal.

A csehek behívták a szakicái férfiakat.

Prágából jelentik: Szakocsa vidékén a csehek katonái szögálatra hívták be az összes férfiakat, a 18—36 éveseket.

Paraszt lázadás Romániában.

Bukarestből jelentik: Romániában veszedelmes parasztlázadás tört ki. Bukarestben szombaton és vasárnap véres összecsapások voltak. A katonaság egy része a parasztsághoz pártolt. A kormány válságos helyzetben van. Az utcákon gépfegyvereket állítottak föl.

A békekonferencia.

Genfől jelentik: Clemenceau egész tekintélyét latba kellett vetnie, hogy a békekonferencia tegnapi ülésén visszatartsa azokat az ellenvetéseket, amelyek azt kívánták, hogy a kis államok képviselőit, amelyek közé tartozik Belgium is, ne engedjék a tárgyalásokon résztvenni.

A kisállamok abban a bizottságban, amely a népszövetség programját tárgyalja, csak öt tagból álló képviselőket kaptak, míg Francia, Anglia, Amerika, Olaszország és Japán 2—2 tagot biztosítottak maguknak. Ausztriát, Magyarországot és Németországot a szónok egyike nem említette közvetlenül, de mondotta, hogy a további részletek a kötéendő eszerveződések összes feltételeinek teljesítésétől függ, általános helyesléssel fogadták.

A 15-ös bizottság által javaslatban hozandó tervezetre vonatkozólag az ülés végén közölték, hogy az öt nagyhatalom az

összes pontokat illetőleg gondoskodott róla, hogy érdekeiket úgy a szárazföldön, mint a tengeren megvédjék.

A bolsevikiek válasza.

Genfől jelentik: Az entente mai konferenciáját az összes orosz pártokhoz intézett felhívásnak szentelték. A felhívás — mint most már kétségtelen — negatív eredménnyel járt. Az összes bolsevik pártok részéről kijelentették, hogy nem hajlandók Leninnek és Trockival tárgyalni.

Párisból jelentik: A békekonferencia egy körülménye szerint a mai ülésnek fenntartott összes határozati javaslatokat változtatás nélkül elfogadták. Orlandó olasz miniszterelnök és Franciaország nevében Bourgeois melegen pártolták a népszövetséget.

A szövetségi konferencia tegnap teljes ülést tartott. Óriási embertömeg gyűlt össze a külügyi hivatal előtt. Wilson

sont és Clemenceaut élénken üdvözölték. Három órakor nyitották meg az ülést. Clemenceau felolvasta a népszövetségről szóló határozati javaslatot. Az értekezle megvizsgálta a népszövetség megalkotására tett indítványt. Határozatilag megállapították, hogy az a világrend fenntarása szempontjából, amelyet a társulat hatalmak most állítanak fel, lényeges. A népek szövetségének a nemzetközi együttműködés olyan szervének megalkotása, amely a vállalat nemzeti kötelezettségek teljesítését biztosítja és garanciát nyújt a háború ellen. A népek ligájának, amely megalkotása az általános békeszerződés integráns alkotó részét lesz, hivatalos képeznit, nyitva kell állania minden civilizált nemzet előtt, amelyekben meg lehet bízni, hogy előmozdítják a liga céljait. A liga tagjai időnkint nemzetközi értekezletre gyűlnek össze.

Wilson fejtegetése következett ezután. A kis államokat hétfőn délután a bizottság tagjainak megválasztására hívták meg, ezután az ülést elnapolták.

Budapestről jelentik: Kovács István dr., a protestáns ügyek kormánybiztosa január 24-iki kelettel távirati értesítés kapott a magyarországi protestáns egyházak Hágában tartózkodó küldötteitől, melyben azt tudatják, hogy Wilson és Lloyd-Georga jó akaratú választ küldött memorandumokra. A válasz utban van Budapest felé.

A debreceni földműves tanács ülése.

A debreceni földműves tanács folyó hó 26-án ülést tartott.

A helybeli polgári iskolai tanárok egy küldöttség: elterjeszté az Orsz. Polg. Isk. Tanár-Egyesület Heves-Tiszavidéki körének 1919 január 5-én kelt határozatát, mely szerint a gazdasági nevelés előmozdítására Debrecenben egy 7 osztályú gazdasági felső polgári iskola állítassék fel. Az elméleti oktatás egyelőre épület hiányában a debreceni 2. számú reáliskolában folya, míg a gyakorlati kiképzés a II. sz. gazdasági ismételő iskola volna felhasználható.

Ecsedi István örömmel üdvözli a polgári iskolai tanárok e beadványát, mert itt az ideje, hogy intelligens földműveseket neveljünk, hiszen a jövő állama éppen az ország földművelő lakosságán mút nyugodni. Ámde a gazdasági oktatást teljesen gyakorlati alapokra kell fektetni. Ezért még átmenetileg sem helyesítheti az oktatás kettéválasztását, hanem a huszáriskolák helyett átmenetileg a meglévő gazdasági ismételőiskolákat kell felhasználni e célra. A tanácsosok és vidéken lakó szegényebb gazdák és vagonutalari földműves munkások gyermekei részére az iskolai beutakással kell összekötni, de úgy, hogy a növekedő munkájuk után ingyenes ellátásban és oktatásban részesüljenek. Ez pedig gyakorlati képzés mellett állami és városi segély útján meg is valósítható.

Vásáry József javaslatára a földműves tanács egy ilyen gyakorlati, gazdasági iskola felállítását sürögő beadványban keresi meg a városi tanácsot.

A földműves tanács foglalkozott a városi törvényhatósági közgyűlés feloszlathatóságának kérdésével is többek felszólalása után az elnök a következő határozati javaslatba foglalja össze az elhangzott véleményeket:

A földműves tanács foglalkozott a városi törvényhatósági közgyűlés feloszlathatóságával. Szükségesnek tartja a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek a kaládó kor szellemében a törvények alapján tartandó választás szerint való újja szervezését. Addig azonban, míg ez lehetségesé válik, nem tartják helyen valónak az erőszakos feloszlathatást. Amennyiben ez mégis megtörténne, a földműves tanács köve ell, hogy az új átmeneti törvényhatósági közgyűlésben az összes társadalmi osztályok (mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, szellemi és testi munkások) számarányok szerinti, mert a törvényhatóság közgyűlése a város összes lakosságának érdekeit képviseli.

Vásáry József foglalkozik ama negyvennégy gazdasági mozgalommal, melyet a hajdúvármegye földműves népszövetsége képvisel. A földműves tanács magáéva teszi az eszmét, a csatlakozást a legközelebb összehívandó nagygyűlésen kívánja kimondani.

A földműves tanácsot több kisebb gazdasági ügy mellé a belsőrend és a termelés biztosításának kérdésével foglalkozott még, melyet a legközelebbi alkalommal kíván részletesebben tárgyalni.

Sorsrúzs és kabaréelőadás a Katonahonban. A katonahonban 25-én, szombaton tartotta kabaré-előadás keretében az exkiváló gyermekeknek készült ajándéktárgyak kisorsolását. A jól sikerült kabaré szünetében volt a sorsrúzs amelyen a következő számokat húzták ki nyerőszámoknak: hálószerbe berendezést a 6665. szám, ebédre berendezést a 401. szám, szalon berendezést 9642. szám, hegedűt a 177. szám nyerte el. — A sorsoló bizottság tagjai: Handler Gyula kormánybiztos, Quaser Nándor alezredes, Végheő István főhadnagy, Braun Mihály főhadnagy, Szigeti József és Tokaji János bizalmi emberek voltak. A tárgyak a következő módon vették át a nyerők által: a kihúzott szám tulajdonosa a Péterfalvi laktanyában az I. zászlóalj raktárához. Jelenléte kap egy meghatalmazást a tárgyak átvételére a Mandel cipőruházban a sorsrúzs felmutatása mellett. A rendezőség.

Gránát a szén között. A Mike-pusztáról rendkívül súlyos sérülésekkel szállították be a debreceni kórházba egy fiút, ki ott, mint fűtő volt alkalmazva és szén lapátolt a kánbába. A szén között egy gránát volt, mely mihelyesi tüzet ért felrobant, szétrobantotta a gépet és a fűtőfiút súlyosan megsebesítette. Nevét nem tudták megállapítani, mert eszméletlen kívül hozták be a kórházba.

Halálhíradás. Szomorú szívvel tudatjuk felelőseket a dráma szerzőinek, szeretőit, kis testvérkéim, kedves unokáim. Keresztelünk és áldott emlékü kis rokonunk **Juliska** angyali lelkének 9. évében, február hó 26-án, kedden fél 9 órakor, 8 hetes súlyos betegsége után történt csendes elhunytát. Kicsi angyalunk földi részét február hó 28-án, kedden délután 2 órakor fogtuk Bozavtchen, Keresztel-urca 21. számú házukból a református egyház szertartása szerint tartandó ima után a Kossuth-urcai temetőben végső nyugalomra helyezni. Végelátásaitól rokonainkat, ismerőseinket fűző szívvel megköszönjük. A bűke és szeretet angyala örökdiön korán elköltözött hamvait felelő Bányos szűkei: **Luczi Ferenc** és neje **Habuczki Róza**. Kis testvére: **Farkó**. Nagymamája: **ö. v. Habuczki Györgyné**, Keresztel-urcai: **Veress Mihály** és neje **Bányai Zsuzsanna** gyermekükkel. Nagyménie és nagybátyjai: **ö. v. Luczi Istvánné** gyermekével. **Habuczki János** **Habuczki József**, **ö. v. Gyalósi Jánosné** családjával. Születő bányai: **Gvarmáthy Ferenc** nevével. Számos közeli és távoli rokonok nevében is. A temetést **Dankó** temetk. váll. Kossuth-u. 6. rendezti.

A Timár-utcai ovoda tegnap hűtőn megnyit.

Öröszem méis... Vidám könyv: **Gábor Andor** két legújabb könyve. **Gardonyi: Az a hatalmas** harmadik és minden könyv ujdonság kapható **Antalfynál: Szent-Anna-u. 13.**

Szidnak encem az emberek. Nem vagyok én méltó hozzád és más kintő kotta kapható **Antalfynál: Szent-Anna és Varga-u. sarok.**

Friss töltésű zseblámpa elemek, karbidlámpa, karbid érkezett **Molnár Testvérekhez.**

Öngyújtók, tűzkövek **Molnár testvérek**nél **Debre-cen.**

Zongorista nőt keres **Alföldy tánciskolája Péterfia-u. 2. sz.**

Villamos berendezéseket **rész vezetékkel, felelősség mellett vállal** **Földes Sándor, Hatvan-u. 18.**

Selymeket a legolcsóbban **Frank Sándor** cégnél lehet beszerezni. **Piac-u. 42.** **Rathayai-u. 17. sz. a. újból megnyitotta.** **Vagyontalanoknak naponként 2-3-ig, vasárnap 2-4-ig ingyenes jogi tanács.**

Finom pecsenye fajbörök **50 liter és nagyobb mennyiségben, különböző jutányos áron rövid ideig kapható** **Lorántfy-u. 2.**

Gummláru, friss békebell anyagból, u. m. gummiharisnya, harisnyakötő gummi, beteg alá való gummi párna, vizelettartó patent gummi ből, óvszerek, jégtömlő, hőmérő, orvosi műszerek s minden e szakmába vágó áru érkezett **Vitáriusnál, Piac-u. 16.**

ROSE NYELVISKOLA

UJABB TANITVÁNYOKAT EZENTUL NAPONTA DÉLBE 1-2 ÓRA KÖZT SZÉCHENYI-UTCA 42. SZ. ALATT LEVŐ HELYSÉGBEN VESZ FEL.

BEIRATKOZNI LEHET A NÉMET, FRANCIA ANGOL ÉS OLASZ NYELVEKRE

Az élelmezési raktár fosztogatói.

Elfogott betörők.

Tegnap Kovács P. ter detektív egy veszedelmes betörőt kerített kézre, akiről kiderült, hogy abból a bandából való, mel nek már eddig is tizenkét tagját fogták el. **Selymes Jánosnak** hívják a veszedelmes betörőt; még katonáskodása alatt sok betörést követett el és a katonai rendőrségnek sokszor meggyűlt vele a baja.

A nyomozás során kiderült, hogy **Selymes János, Jónás József és Gubán János** nevű társaival a múlt napokban feltörték a 3. gyalogezred élelmezési raktárát és onnan nagy mennyiségű liszte, konzervát, cukrot és más élelmez seket vitték el, mel nek értéke ezer koronára rug. Ugyancsak ők törték fel a régi cukorka-gyár pincéjében levő borraktárt és ezt állandóan dicsőítették. Estenként ved rszámra vitték el onnan a bort és egy-egy jól sikerült betörés után nagy dárídókat csaptak a lopott borból.

Nem érezték magukat teljesen biztonságban a betörők és valami fegyverről gondoskodtak a meguk számára. De ezt színen betörés után tették. Feltörték a **Ladányi-féle** puskatüzletet és onnan fegyvereket, törőket loptak.

Selymes Jánost kihallgatása után rögtön letartóztatásba helyezték. Másik társa, **Jónás János** szintén a rendőrség foglya. Még csak **Gubán János** hiányzik a beör-rum viratusból, de ennek már nyomban van a rendőrség. Érde es, hogy **Gubánt** már egyszer beikták a rendőrségre, de a fufangos betörő akkor hamis nevet mondott be és miután nem tudtak semmit rábizonyítani, szabadon bocsájták.

Nagyon valószínű, hogy még több bűncselekményt derítenek rájuk. Nehéz munkája van velük a rendőrségnek, mert csak azokat a bűncselekményeket ismerik be, melyeket rájuk is bizonyítani ak.

Színház.

A biboros. Drámai előadás még olyan szépen, olyan hatásosan és a közönség olyan igaz élvezete mellett nem folyt le az idén, mint tegnap este, amikor a **Biboros** színművet ezt az izgató vérg érdekes és értékes színpadi alkotást mutatták be. A közönség egy része, amely máskor még a komoly jelenetek során is hangos szokott lenni, tegnap este néma csendben, fészelt figyelemmel hallgatott és élvezett, hogy azután a **Bihari Ákos** kiűnően sikerült jelenéséi után, a harmadik felvonásban pedig nyílt színen is, olyan óriási tapsviharral adjon kifejezést eragadtatásának és elismerésének, amelyen csak kivételes esetekben szokott a színházban felhangzani. Bizonyos, hogy akik tegnap este a **Biboros** előadásán jelenvoltak, ma elragadtatással beszélnek róla és különösen a **Bihari Ákos** mélyen átgondolt, átértézt és felsőgeesen kidolgozott alakításáról. Vele határozottan sokat nyert a drámai együttes. Jellem festési ereje sok árnyulatu és az emberi érzes minden skáláját tudja érzékeltetni. Nagy, nyitászini fapsokat kapott. Partnerei is sok ambicióval játszottak. **Verő Márta** a fájdalom sok nemes patináját csillogtatta, míg **Oláh Ferenc** alakítása is erőtelj duzzadó volt. Kétségtelen, hogy ma és ezután még lázasabb érdeklődéssel siet a közönség a **Csokonai** színházba, ahol a **Biboros** előadásán igazán értékes és kivételes élvezetben lesz része.

Fogadjunk! Eredeti magyar operette bemutató előadása volt hétfőn este a **Vigszínházban**. Az osztrák márkájú operettek végtelennek látszó sorozatában végre jólesik látnunk egy magyar operettet is. Nem szabad azonban e fogadjunk lennünk ezzel az operettel szemben. Még ha oly nagymértékben nemzeti színű is. Meg kell állapítani, hogy a **Fogadjunk!** librettója éppolyan üres és temperamentum nélküli, mint akármelyik osztrák operette. Könnyelmű, tönkrement és Amerikába vitorlázott bácska földesur körül szövédik a sovány és vérszegény történet, amelyből hiányzik a jóist taloracost

humor minden fűszere, ami nélkül pedig egy operett bizony nagyon — savanyu. **Budai Dénes** muzsikájában azonban sok helyen fölsőbban az eredetiség. Tagadhatatlan, hogy invenciózus zene, de kissé szűkmarkuan bánt vele a szerző, úgyhogy a hosszúlere erőszett, három felvonásos tag keretében kissé monotonná válik imitt-amott. Viszont elismeréssel kell be tudnunk érdeméül, hogy sok helyen lüktet benne am agyar muzsika ritmusa. A színtelen operettet **Honthy Hanna** játéka fűtötte át sugaras hangulattal, mint ahogy a felhők mögül kibukkanó nap fénye plönti meleggel a májusi tájat. Olyan ez a nagyszerű művész minden szerepében, mint a virágos tavasz: csupa frissesség, hangulat, poézis. Különösen forró sikere volt a csárdással, amelyért a nézőtér meleg tapszópóra zúgott felé. Szívvvel játszottta meg szerepét a partnere, **Káldor Dezső** is. **Sándorfalvy Pista** szerepében. **Seregh Marcsának** és **Várnai Lászlónak** bőbeszédű táncalkal volt nagy sikerük. **Rennete Géza** a lámpabétkirály szerepében volt ezúttal is sikerrel szórazkotható. A közönség meglehetően hűvösen fogadta a darabot, csak a sok furcsa tánccon tudott kienvezetelődni.

Daán Ilonáról a debreceni színház tagjáról erősen hirdetik, hogy a **Modern** kabaréban lép fel. **Daán Ilona** most annak a kijelentését kéri, hogy sem addig nem lépett ott fel, sem ezután nem szándékozik a **Modern** kabaréban fellépni.

Fogadjunk. A **Vigszínházban** ma másodszer kerül színe a **Fogadjunk** operette ujdonság, mely az énekes személyzetnek teljes sikert hozott.

Biboros. **Bihari Ákos** felléptével ma **B** hérlétkben kerül színe.

Vigszínház Carnál estélye. A szezon legnagyobb és legszebb jelmezes táncestélye szombaton lesz az **Arany-Bika** dísztermében.

Arany ember II. rész ma utoljára az **Urániában**. Tekintettel a nagy érdeklődésre három előadás, 3 kor, 5 kor és 7 órákor. Holnap, szerdán közkivánatra a **Vörös kérdőjel** című öt felvonásos dráma, **Csermely Gyula** a **Pesti** hírlapban megjelent szenzációs regénye filmen.

W. Psilander főszereplésével **A szerelmeskedés** című színművet ma utoljára mutatja be az **Apolló**. Holnap, szerdán az **Arany ember II. rész** kerül az **Apolló** han műsorra. Jegyelvétél. Az arany ember előadások délután 3 kor, 5 kor és 7 órákor.

Gunnar Tolnas a közkedvelt nordisk művész remek játékában gyönyörködött ma az **Arany Bika** Mozi közönsége. A **Koldus grófnó** című vígjáték főszerepét nagy művészettel játsza, ma kedden utoljára van ez a remek nordisk film műsoron.

Uj üzlet!

Értesitem a mélyen tisztelt husvásárló közönséget, hogy a **Simonffy-utcán** a városi bérházban

koppasztott BAROMFIKUS üzletemet folyó hó 30 án megnyitom, ahol naponként a leglisztábban kezelve liba, rucza, pulyka és csirkehus friss állapotban különként is kimerve a legolcsóbb napi árban fog a mélyen tisztelt vásárló közönség rendelkezésére állani. Szives pártfogást kér **Weinberger Benő.**

T. ügyfeleink szives tudomására hozzuk, hogy a nálunk takarékkönyvecskékre elhelyezett kamatlábát a betéti üzletszabályzataink 4. §-a értelmében

1/2 o-kal lesz állítjuk.

Debrecen, 1919. január hó 25-én. Magyar Általános Hitelbank debreceni fiókja.

